

μέλος του ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

www.ecogreens.gr

email: ecogreen@otenet.gr

Αθήνα: Κολοκοτρώνη 31, 10562, τηλ. 210.3241001, fax 210 3241825
Θεσσαλονίκη: Φιλίππου 51, 54631, τηλ. 2310.222503, fax 2310.421196

Προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Υπόψη κ. Στέφανου Αμπατζή

14.4.2009

ΛΙΜΝΗ ΚΟΡΩΝΕΙΑ:

Κριτική των έργων αποκατάστασης και προτάσεις διεξόδου

1. ΣΥΝΤΟΜΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η λίμνη Κορώνεια, που βρίσκεται στο Νομό Θεσσαλονίκης, στην αστική περιοχή του Λαγκαδά, αποτελεί προστατευόμενη περιοχή ως υγρότοπος διεθνούς σημασίας (σύμβαση Ramsar, περιοχή Natura). Το 2004 η περιοχή ανακηρύχθηκε σε Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κορώνειας, Βόλβης και Μακεδονικών Τεμπών (ΦΕΚ 248/Δ/2004).

Την τελευταία δεκαπενταετία, όμως, παρατηρήθηκε μία δραματική υποβάθμιση της λίμνης. Η επιφάνειά της, που μέχρι το 1985 ήταν πάνω από 45 Km², με βάθος 3,5 m περίπου, μειώθηκε σταδιακά και το καλοκαίρι του 2002 παρουσίασε το πρωτόγνωρο φαινόμενο της πλήρους αποξήρανσης. Ανάλογη ήταν και η ποιοτική της υποβάθμιση, κυρίως λόγω της διάθεσης στη λίμνη των αλατούχων λυμάτων παρακείμενων βαφείων, καθώς και των λυμάτων της πόλης του Λαγκαδά αλλά και των γεωργικών αποβλήτων.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος εκπονήθηκε το 1998 από μία αγγλική εταιρεία για λογαριασμό της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης ένα σχέδιο αποκατάστασης (Master Plan), του οποίου η βασική φιλοσοφία ήταν η μεταφορά νερού από άλλη υδρολογική λεκάνη (ποταμό Αλιάκμονα) και η άντληση νερού από τον βαθύ υδροφορέα. Τα δύο αυτά μέτρα, ενώ προχώρησαν σε επίπεδο μελέτης κατασκευής, δεν υλοποιήθηκαν μετά από κριτική επιστημόνων, περιβαλλοντικών και οικολογικών οργανώσεων, αλλά και τη μη έγκριση των ανάλογων Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από την αρμόδια υπηρεσία του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Αποτέλεσμα ήταν να μη προχωρήσει και η ανάλογη Αίτηση Ένταξης στο Ταμείο Συνοχής, που είχε υποβληθεί στο Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., το Δεκέμβριο του 2002, από τη Νομαρχία Θεσσαλονίκης.

Τον Ιούλιο του 2004, η νέα ηγεσία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης (Ν.Α.Θ.) προχώρησε στην αναθεώρηση του Σχεδίου για την Περιβαλλοντική Αποκατάσταση της λίμνης Κορώνειας, αφού προηγουμένως, τον Ιούλιο του 2003, συνέστησε Επιτροπή εμπειρογνομόνων για το νέο Master Plan της λίμνης Κορώνειας. Το αναθεωρημένο σχέδιο αποκατάστασης της Κορώνειας, περιελάμβανε έργα, από τα οποία ορισμένα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Συνοχής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ τα υπόλοιπα είτε από το Γ' Κ.Π.Σ. είτε από εθνικούς πόρους.

Τα έργα, για τα οποία τελικά ζητήθηκε χρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής, συνοψίζονταν

κυρίως σε δύο έργα: 1) διαμόρφωσης αναχώματος, προϋγκροτόπου και βαθέων ενδισιτημάτων και 2) ενωτικής τάφρου Κορώνειας - Βόλβης. Το έργο του αποχετευτικού δικτύου του Λαγκαδά, ενώ συμπεριλαμβανόταν στην αρχική αίτηση της Νομαρχίας προς το Ταμείο Συνοχής για χρηματοδότηση, τελικά, για να μη καθυστερήσει, μέχρι να εγκριθεί από το Ταμείο Συνοχής μαζί με τα υπόλοιπα, αποσύρθηκε και αποφασίστηκε να γίνει με εθνική χρηματοδότηση. Έτσι, υποχρεώθηκε το κράτος να επιβαρυνθεί με το σημαντικό κόστος ενός έργου, το οποίο μπορούσε να χρηματοδοτηθεί από την Ευρ. Ένωση.

Το Ταμείο Συνοχής της Ευρ. Ένωσης ενέκρινε τελικά τη χρηματοδότηση, έπειτα από σειρά παρατηρήσεων της αρχικά υποβαλλόμενης πρότασης, με την προϋπόθεση το αναθεωρημένο σχέδιο να αντιμετωπίσει *«ικανοποιητικά και με ολοκληρωμένο τρόπο τα αγροτικά θέματα, τα οποία κυρίως συμβάλλουν στην περιβαλλοντική καταστροφή της λίμνης και του οικοσυστήματος»*.

Παραδόξως, οι υπεύθυνοι της Ν.Α.Θ., για την υλοποίηση του αναθεωρημένου σχεδίου, αντί να δώσουν προτεραιότητα στα έργα, που θα εξασφάλιζαν το ζητούμενο, δηλ. να έχει η Κορώνεια νερό, όπως όριζε η Ε.Ε., έκαναν το αντίθετο. Έδωσαν αποκλειστική προτεραιότητα μόνο στα δαπανηρά έργα, που θα χρηματοδοτούνταν από το Ταμείο Συνοχής με το ποσό των 26.210.000 ευρώ (επιπλέον της εθνικής συμμετοχής), των οποίων όμως η κατασκευή θα είχε νόημα, εφόσον εξασφαλιζόταν τα αγροτικά θέματα, δηλ. η μείωση του αρδευτικού νερού. Τα αγροτικά αυτά έργα, που αναφέρονται στην παράγραφο 3 της παρούσας, δεν υλοποιήθηκαν μέχρι σήμερα. Το Ταμείο Συνοχής άλλωστε, είχε θέσει ως προϋπόθεση χρηματοδότησης το να προηγηθούν οι αγροτικές αυτές δράσεις, που θα εξοικονομούσαν νερό για τη λίμνη.

2. Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ

2.1. Το έργο του αναχώματος - ενδισιτημάτων

Η Ν.Α.Θ. προχώρησε στην εκπόνηση της μελέτης για το έργο διαμόρφωσης αναχώματος, προϋγκροτόπου και βαθέων ενδισιτημάτων, η οποία περιελάμβανε την κατασκευή δύο βαθέων ενδισιτημάτων στην ανατολική πλευρά της λίμνης Κορώνειας, σε συνολική έκταση 1170 στρεμμάτων με βάθος 1,00 μέτρου, τα οποία θα συνδέονται μεταξύ τους με τάφρο. Τα ενδισιτήματα αυτά, θα κατασκευάζονταν με βυθοκόρηση εντός της λίμνης και θα χρησίμευαν ως καταφύγια για τα ψάρια σε συνθήκες ανομβρίας και χαμηλού υδατικού δυναμικού μέσα στη λίμνη. Τα υλικά εκσκαφής θα μεταφέρονταν στη δυτική πλευρά της λίμνης και θα αποτελούσαν το υλικό κατασκευής ενός αναχώματος ύψους 1 μέτρου, που θα εμπόδιζε τη λίμνη να εξαπλώνεται προς τα δυτικά, σε περίπτωση μελλοντικής ανόδου της στάθμης της. Ο προϋπολογισμός του έργου αυτού ήταν της τάξης των 14.000.000 ευρώ. Η μελέτη αυτή, αφού εκπονήθηκε και εγκρίθηκε από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ν.Α.Θ., στη συνέχεια εγκαταλείφθηκε αφού διαπιστώθηκε το προφανές, δηλαδή ότι το έργο τεχνικά ήταν αδύνατο να υλοποιηθεί αφού, λόγω του μικρού βάθους της λίμνης, δεν μπορούσε να εισέλθει βυθοκόρος!!!

Για το λόγο αυτό ανατέθηκε εκ νέου, σε άλλους ιδιώτες, η εκπόνηση άλλης μελέτης, η οποία προέβλεπε τώρα την κατασκευή του ενδισιτήματος στη δυτική πλευρά της λίμνης (και όχι στην αρχικά προβλεπόμενη ανατολική) και την κατασκευή του βαθέως ενδισιτήματος για τα ψάρια στο πόδι του αναχώματος. Η μελέτη, που εκπονήθηκε πρόσφατα, ανεβάζει τον προϋπολογισμό του έργου σε 16.000.000 περίπου ευρώ. Το αυξημένο κόστος οφείλεται, κατά τους μελετητές, στην απαίτηση της Ν.Α.Θ. να μεταφερθεί το χώμα για την κατασκευή του αναχώματος από απόσταση μερικών χιλιομέτρων από τη θέση κατασκευής του, παρά την αρχική ιδέα να κατασκευαστεί το ανάχωμα με τοπικού χαρακτήρα χωματουργικές εργασίες, που θα μείωναν το κόστος σε περίπου 7-8 εκατομμύρια ευρώ.

Είναι σαφές ότι η κατασκευή αυτού του έργου (όπου και όπως κατασκευαστεί) δεν θα βοηθήσει άμεσα στην άνοδο της στάθμης της λίμνης. Η χρησιμότητά του θα άρχιζε σε δεύτερη φάση, αφού πρώτα με τη λήψη άλλων μέτρων, γέμιζε η λίμνη με νερό. Επίσης δεν επρόκειτο να καθαρίσει όλος ο

βυθός της λίμνης, που είναι αρκετές δεκάδες χιλιάδες στρέμματα.

2.2. Το έργο της ενωτικής τάφρου

Τη στιγμή αυτή είναι στη φάση κατασκευής το άλλο έργο (8.000.000 ευρώ), που προβλέπεται να χρηματοδοτηθεί από το Ταμείο Συνοχής και αφορά την κατασκευή ενωτικής τάφρου, που θα επιτρέπει το πλεονάζον (μελλοντικά) νερό της Κορώνειας (που τώρα είναι σχεδόν άδεια) να υπερχειλίζει στη χαμηλότερη τοπογραφικά λίμνη Βόλβη, ενώ παράλληλα θα επιτρέπει την είσοδο στην Κορώνεια ορισμένων ποσοτήτων νερού, σε περιόδους υψηλών παροχών, με ελεγχόμενη εκτροπή των ρεμάτων Λαγκαδικίου και Σχολαρίου. Το έργο αυτό συναντά την έντονη επιστημονική κριτική, επειδή πιθανολογείται ρύπανση και της λίμνης Βόλβης, από ενδεχόμενη μεταφορά του ρυπασμένου νερού της Κορώνειας.

Αυτή είναι μέχρι στιγμής η εξέλιξη των δύο βασικών έργων, που προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Συνοχής. Υπάρχουν βέβαια και άλλα χρηματοδοτούμενα από το Ταμείο Συνοχής έργα, που όμως δεν αφορούν άμεσα το ποσοτικό πρόβλημα της Κορώνειας, με κυριότερο των λιμνοδεξαμενών ωρίμανσης (2.450.000 ευρώ), όπου θα μεταφέρονται για μικρό διάστημα τα λύματα της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων του Λαγκαδά (που ακόμη δεν λειτουργεί, λόγω της απaráδεκτης καθυστέρησης της κατασκευής του αποχετευτικού δικτύου), σε περίπτωση διακοπής λειτουργίας της, ώστε να μη διοχετεύονται ανεπεξέργαστα στην Κορώνεια, που θα είναι ο αποδέκτης των επεξεργασμένων εκροών της. Επίσης, υπάρχουν άλλα συνοδευτικά, μικρού κόστους έργα (συνολικά περί το 1.000.000 ευρώ, δαπάνη για το Ταμείο Συνοχής), ενώ η προβλεπόμενη αμοιβή του Τεχνικού Συμβούλου, που βαρύνει το Ταμείο Συνοχής, είναι 700.000 ευρώ.

Επίσης είναι στην τελική της φάση η εκπόνηση μελέτης ύψους 580.000 ευρώ (δημόσιας εθνικής δαπάνης) για την κατασκευή μικρών συλλογικών δικτύων (συνολικής έκτασης 14.000 στρεμμάτων) χαμηλής πίεσης, με στάγδην άρδευση. Τα δίκτυα αυτά προβλέπεται να κατασκευαστούν εκατέρωθεν του Μπογδάνα, για το φυσικό εμπλουτισμό του φρεατίου (χαμηλού βάθους από την επιφάνεια του εδάφους) υδροφορέα στο πεδινό τμήμα του και θα αντλούν το αρδευτικό νερό μόνο από τον βαθύ υδροφορέα. Επισημαίνεται μία λεπτομέρεια, που μέχρι στιγμής φαίνεται να μην περιλαμβάνεται στην υπόψη μελέτη και αφορά τη διάθεση του αρδευτικού εξοπλισμού της στάγδην, χωρίς οικονομική επιβάρυνση των αγροτών. Η λεπτομέρεια αυτή είναι σημαντική για το κλείσιμο των περίπου 500 γεωτρήσεων, που λειτουργούν σήμερα στην υπόψη έκταση των 14.000 στρεμμάτων. Διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος να κατασκευαστεί ένα εξαιρετικά πολυδάπανο έργο και να μην αξιοποιηθεί στην πράξη, αφού οι αγρότες δεν θα εγκαταλείπουν τις γεωτρήσεις και το καρούλι, χωρίς να τους δοθεί ο νέος εξοπλισμός της στάγδην, με την οποία και μόνο μπορεί να λειτουργήσει το νέο συλλογικό δίκτυο.

3. Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

3.1. Η οικολογική κριτική στο σχέδιο αποκατάστασης της λίμνης Κορώνεια

Με δεδομένο ότι το καταστροφικό αναπτυξιακό μοντέλο, που εφαρμόστηκε μεταπολεμικά στη χώρα μας είναι αυτό που τελικά εξόντωσε τη λίμνη Κορώνεια, προχωρήσαμε έγκαιρα σε μια ριζική κριτική των πολιτικών και των μέτρων που εφαρμόστηκαν ή υλοποιούνται για την ανασύσταση της λίμνης. Και η κριτική μας έγινε ακόμη πιο έντονη, όσο η ανεπάρκεια της διοίκησης της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης άρχισε να συνδυάζεται με αδιαφανείς μεθοδεύσεις και εργολαβικές σκοπιμότητες.

Η σημερινή διοίκηση της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης επέλεξε να αναθεωρήσει το προηγούμενο σχέδιο αποκατάστασης (Master Plan), απορρίπτοντας την προηγούμενη βασική επιλογή για μεταφορά νερού από τον Αλιάκμονα και τροποποιώντας άλλες, όπως η άντληση μεγάλων ποσοτήτων νερού από το βαθύ υδροφορέα. Το νέο σχέδιο, όμως, που έγινε με την ευθύνη της διοίκησης Π. Ψωμιάδη, εξακολούθησε να αντιμετωπίζει ένα ουσιαστικό πρόβλημα με υπερβολικά τεχνικά έργα και

πανάκριβες εργολαβίες, με ανάχωμα μήκους 6 χλμ και εκβάθυνση διώρυγας για υπερχείλιση των νερών της λίμνης Κορώνειας στη λίμνη Βόλβη, μετατρέποντας τη λίμνη σε ένα λιμνοειδές τεχνητό σύστημα, χωρίς τη λήψη μέτρων που καταπολεμούν τα αίτια της υποβάθμισης.

Είναι γνωστό ότι η κυβέρνηση και η ηγεσία του ΥΠΕΧΩΔΕ έχουν εγκαταλείψει το περιβάλλον και τη διαχείριση των ευαίσθητων οικοσυστημάτων, όπως αυτό της Κορώνειας, στην τύχη τους. Αλλά και η διοίκηση της Νομαρχίας με την τακτική της ολιγωρίας, την αδυναμία να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις και τη συνταύτιση με μικρά και μεγάλα συμφέροντα, οδηγεί τη λίμνη σε οριστικό θάνατο. Οι νέοι μαζικοί θάνατοι πουλιών στη λίμνη τον Σεπτέμβριο του 2007, που οφειλόνταν στο ότι το νερό της λίμνης περιέχει τοξικά κυανοβακτήρια σε εξαιρετικά υψηλές συγκεντρώσεις, είναι άλλη μια εικόνα από ένα πιθανό εφιαλτικό μέλλον.

Έχουμε πειστεί ότι δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις για την Κορώνεια. Όμως η κατάστασή της δεν είναι η μοιραία και αναπόφευκτη κατάληξη της κλιματικής αλλαγής ή της εξέλιξης φυσικών φαινομένων, παρότι εντείνεται από αυτά. Οφείλεται στην ασύνετη χρήση του οικοσυστήματος επί δεκαετίες. Μπορεί και πρέπει να αντιμετωπισθεί με κατάλληλες ενέργειες. Ουσιαστική λύση θα ήταν η αλλαγή του γεωργικού μοντέλου της υδροβόρας και χημικοσυντηρούμενης γεωργίας και βέβαια το σταμάτημα της ρύπανσης από βιομηχανικά απόβλητα, αστικά λύματα και γεωργικά απόβλητα.

Πιο συγκεκριμένα, όμως, όσον αφορά το δεύτερο σχέδιο αποκατάστασης (Master Plan) της λίμνης, δημόσια παρατηρήσαμε τα εξής:

-Κεντρική θέση κατέχει το έργο δημιουργίας και διαμόρφωσης **προ-υγροτόπου και βαθέων ενδαιτημάτων** (που περιλαμβάνουν έργα εκσκαφών και εκβάθυνσης του 20% της έκτασης του πυθμένα της λίμνης, με ταυτόχρονη δημιουργία χαμηλού -0,5 μ.- αναχώματος περιμετρικά της λίμνης). Πρόκειται για έργο που στόχο έχει να μειώσει την εξάτμιση της λίμνης κι έτσι να διατηρήσει αρκετή ποσότητα νερού, **μπορεί όμως να επηρεάσει τη διαπερατότητα του πυθμένα ή την επαναδιάλυση βαρέων μετάλλων ή αναγέννηση τοξικών βακτηρίων** στη στήλη νερού. Επιπλέον, θα επηρεάσει την οριοθέτηση της λίμνης και οι αποκαλυπτόμενες εκτάσεις είτε θα καταληφθούν είτε θα μετατραπούν σε χωματερές.

-Προβληματικό είναι και το έργο «βελτίωση των υδραυλικών χαρακτηριστικών και διαχείριση χειμάρρων Σχολαρίου – Λαγκαδικίων και **ενωτικής τάφρου**». Ένα τέτοιο έργο μπορεί να δημιουργήσει πρόβλημα και στη Βόλβη, όσον αφορά την ποιότητα και την ποσότητα των νερών της. Προϋποθέτει την πλήρη εξασφάλιση της μη μεταφοράς ρύπων από το ένα σύστημα στο άλλο και ένα αυστηρό σύστημα ποιοτικού ελέγχου των νερών που υπερχειλίζουν. Πως θα μεταφέρεται νερό από τους χειμάρρους στην Κορώνεια; Θα γίνουν έργα μετατόπισης ή δημιουργίας εναλλακτικής κοίτης; Τα 4Mm³/έτος τι ποσοστό αποτελούν ως προς το σύνολο της παροχής αυτών των χειμάρρων; Η ταπείνωση κατά 1 m. της ενωτικής τάφρου στα ανάντη (στην επαφή της με την Κορώνεια), αποτελεί παρακινδυνευμένη και όχι εύκολα αντιστρεπτή παρέμβαση, που καταδικάζει το συνολικό οικοσύστημα να μη μπορεί να συγκρατήσει νερό υψομετρικής διαφοράς ενός μέτρου. Τέτοια παρέμβαση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αειφορική, όσο θεωρητικά επιθυμητή να είναι η αποκατάσταση της επιφανειακής υδραυλικής επαφής της Κορώνειας με τη Βόλβη.

-Κακώς το **ανάχωμα** 0,5 μέτρου θεωρείται ως το «όριο» και η «μόνιμη» ακτή της λίμνης. Θα πρέπει να είναι σαφές ότι η Κορώνεια, ως αβαθής λίμνη, αποτελεί ένα πολύ δυναμικό και ευμετάβλητο οικοσύστημα και ως τέτοιο θα πρέπει να διαχειρισθεί. Αυτή τη στιγμή είναι γνωστό ότι η επιφάνεια της λίμνης στο δυτικό μέρος συνεχώς συρρικνώνεται. Είναι πιθανό, όμως, σε έτη ιδιαίτερα μεγάλης βροχόπτωσης (ή σε περιόδους με έντονους ανέμους και κυματισμό), το ανάχωμα να υπερκαλύπτεται από το νερό της λίμνης και τα βυθοκορήματα που θα αποτεθούν για να δημιουργηθεί το ανάχωμα πιθανό να παρασυρθούν από το νερό ή τον άνεμο.

-**Δεν** λαμβάνονται άλλα μέτρα διαχείρισης και **ανόρθωσης οικοσυστημάτων** (π.χ. διαχείριση καλαμών, εξέταση αναγκαιότητας επανεισαγωγής βενθοφυτικής βλάστησης και επαναδημιουργίας του συγκεκριμένου τύπου οικοτόπου, έλεγχος βόσκησης σε υγροτοπικά οικοσυστήματα και χρήση του

ως διαχειριστικό εργαλείο, αποκατάσταση παρόχθιας βλάστησης χειμάρρων, επιδεικτική ανασύσταση υγρόφιλου δάσους π.χ. στις εκβολές του Μπογδάνα ή άλλου ενεργού χειμάρρου, κ.ο.κ.).

-Ιδιαίτερα για τα «**μέτρα ορεινής υδρονομίας**» αλλά και για τη «βελτίωση των υδραυλικών χαρακτηριστικών και διαχείριση **χειμάρρων** Σχολαρίου – Λαγκαδικίων και ενωτικής τάφρου», διακρίνεται μια παρωχημένη διαχειριστική φιλοσοφία αντιμετώπισης των χειμάρρων ως διαύλων διοχέτευσης νερού και όχι ως ζωντανών οικοσυστημάτων με χαρακτηριστική βλάστηση και ιδιαίτερους τύπους οικοτόπων. Εκτός αυτού, οι μηχανικές παρεμβάσεις που στους μικρούς κλάδους των χειμάρρων μάλλον είναι ήπιες (μικρά φράγματα, σταθεροποίηση κοίτης), στα κατάντη των μεγάλων χειμάρρων, όπου και οι διατομές είναι μεγαλύτερες, γίνονται προβληματικές και έρχονται σε αντίθεση με άλλα σημεία του σχεδίου, όπου προτείνονται μαιανδρισμοί της κοίτης και δημιουργία λεκανών εκτόνωσης πλημμυρών.

-Τα μέτρα ορεινής υδρονομίας φτάνουν στο σημείο να περιλάβουν και πρόταση για «ενρητίνωση πλατυφύλλων στα μεγαλύτερα υψόμετρα (>500 μ.)» (δηλαδή φύτευση κωνοφόρων δέντρων σε δάση πλατυφύλλων), κάτι που θεωρείται από πολλούς επιστήμονες πράξη οικολογικής αλλοίωσης παρά ανόρθωσης.

-Τα αναγκαία **αγροπεριβαλλοντικά μέτρα** είναι σε **εθελοντική** βάση ενώ η διοίκηση της Νομαρχίας καταπατεί και τις αποφάσεις που είχε πάρει το 2005 για αλλαγή των συστημάτων άρδευσης που χρησιμοποιούνται σήμερα (με στόχο να μειωθεί η κατανάλωση του νερού κατά 20 εκατ. κυβικά μέτρα ετησίως), για αντικατάσταση των αρδευτικών καρουλιών με λιγότερο υδροβόρα συστήματα άρδευσης (με στόχο να μειωθεί η κατανάλωση στις καλλιέργειες και να εξοικονομηθεί το απαραίτητο για την οικολογική αποκατάσταση νερό), για αντικατάσταση των συστημάτων άρδευσης των καλλιεργειών που προορίζονται για ζωτροφές με σύστημα ποτίσματος με σταγόνες και για χορήγηση κινήτρων στους γεωργούς για τη συμμόρφωσή τους στις ρυθμίσεις.

-Για τη λειτουργία **κοινού αρδευτικού** δικτύου για τους καλλιεργητές της περιοχής την οποία διέρχεται ο χειμάρρος Μπογδάνας, προβλέπεται να γίνει περιορισμένη **εκμετάλλευση του βαθέως υδροφόρου** ορίζοντα. Αυτό όμως γίνεται χωρίς να διευκρινισθεί αν η ποσότητα προς χρήση θεωρείται αμελητέα και ανανεώσιμη, γιατί στην αντίθετη περίπτωση, η απόληψη έστω και μικρής ποσότητας νερού θα μπορούσε να θεωρηθεί μη αιφορική.

-Ενώ στο προηγούμενο Σχέδιο υπήρχε πρόγραμμα ενθάρρυνσης του **οικοτουρισμού**, το αναθεωρημένο Σχέδιο δεν περιλαμβάνει **τίποτε** σχετικό. Σε μια περίοδο όπου ήδη έχουν αναληφθεί πρωτοβουλίες (παραγωγή οικοτουριστικού υλικού από ΥΠΕΧΩΔΕ και Υπουργείο Τουρισμού) και αναπτύσσονται αξιόλογες συνοδευτικές πρωτοβουλίες αγροτουριστικού χαρακτήρα (LEADER+), θα έδινε σημαντική θετική ώθηση και θα δημιουργούσε νέες θέσεις εργασίας μια πρωτοβουλία της Νομαρχίας να συντονίσει τις τρέχουσες δράσεις, με τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης και του Κέντρου Πληροφόρησης και με την εμπειρία των Περιβαλλοντικών Οργανώσεων. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να περιλάβει και μια ανάγκη επίδειξης των μελλοντικών παρεμβάσεων αποκατάστασης της λίμνης.

-Δεν δίνεται έμφαση στην ενθάρρυνση των **οικολογικών/βιολογικών καλλιεργειών**, που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στο πληττόμενο εισόδημα των αγροτών της περιοχής.

Συμπερασματικά, δηλώσαμε ότι υπάρχουν διαφωνίες σε ζητήματα ορεινής υδρονομίας, ταπείνωσης του πυθμένα της ενωτικής τάφρου και πιθανών εκτροπών, ευθυγραμμίσεων ή τσιμεντοποίησης της κοίτης των χειμάρρων Λαγκαδικίων και Σχολαρίου –ιδίαιτερα εντός της ζώνης Α του υγροτόπου. Παράλληλα, δεν υπάρχουν προβλέψεις αποκατάστασης της παρόχθιας βλάστησης των χειμάρρων, διαχειριστικών προτάσεων για άλλους τύπους οικοτόπων και προώθησης του οικοτουρισμού.

Επιπλέον, η διοίκηση της Νομαρχίας άρχισε να κινείται για την αποκατάσταση της λίμνης **με μεγάλη καθυστέρηση** και μόνο μετά την παρέμβαση του εισαγγελέα. Θα έπρεπε, μάλιστα, να έχει προχωρήσει στην υλοποίηση των δεσμεύσεων του 2005 του **Ειδικού Προγράμματος μείωσης της**

ρύπανσης στην Κορώνεια, όπου υπήρχε και δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα (Πίνακας 6 της ΚΥΑ 35308/1838/2005). Ειδικότερα, στο χρονοδιάγραμμα, που το καταπάτησε απροκάλυπτα (και μπορεί να σημάνει τη μη αποπληρωμή από την Ε.Ε.), προβλέπονταν τα εξής:

-Επανελέγχος των ορίων εκπομπής των βιομηχανιών που διαθέτουν τα απόβλητά τους στη λίμνη Κορώνεια και αναθεώρηση περιβαλλοντικών όρων, όπου απαιτείται, με προθεσμία έως τον Μάρτιο του 2006.

-Επανελέγχος των αδειών των γεωτρήσεων έως τον Μάρτιο 2007.

-Ολοκλήρωση έργων επεξεργασίας αστικών και βιομηχανικών αποβλήτων που περιλαμβάνονται στο αναθεωρημένο σχέδιο αποκατάστασης έως τον Δεκέμβριο 2008.

-Συμμόρφωση των βιομηχανιών σύμφωνα με τα νέα όρια εκπομπής έως τον Δεκέμβριο 2009.

-Πραγματοποίηση συνεχούς προγράμματος παρακολούθησης της ποιότητας των επιφανειακών νερών της λίμνης, με συστηματική παρακολούθηση κρίσιμων στοιχείων όπως το φυτοπλαγκτό, τα τοξικά κυανοβακτήρια και οι τοξίνες στη λίμνη.

Ταυτόχρονα, η ΚΥΑ ορίζει ότι από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης καταρτίζονται ετήσιες εκθέσεις, που θα παρέχουν πληροφορίες για τυχόν νέες αδειοδοτήσεις βιομηχανιών ή τροποποιήσεις στις υφιστάμενες βιομηχανίες, για τα αποτελέσματα του προγράμματος παρακολούθησης και ενδεχόμενα προτάσεις για τροποποίηση των ειδικών ποιοτικών στόχων που έχουν καθοριστεί. Οι **εκθέσεις** αυτές υποβάλλονται στο ΥΠΕΧΩΔΕ και κοινοποιούνται προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, οι 2 όμως που έχουν υποβληθεί **αναφέρουν μηδενικό έργο**.

Είναι φανερό ότι η σημερινή διοίκηση της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης αντιμετωπίζει τη λίμνη Κορώνεια κυρίως με επικοινωνιακό τρόπο ενώ η ρύπανση συνεχίζεται, αφού οι εναπομείνουσες βιομηχανίες της περιοχής, με παράπλευρο αγωγό (by pass), που παρακάμπτει τις εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού των αποβλήτων, εξακολουθούν να διοχετεύουν ανεπεξέργαστα τα απόβλητά τους στη λίμνη ή, ακόμη, και να ρίχνουν –μέσω παλιών γεωτρήσεων- τα απόβλητά τους στο βαθύ υδροφόρο και, έτσι, ξεφεύγουν εύκολα από τον επιφανειακό έλεγχο της Νομαρχίας και γλιτώνουν τα μεγάλα κονδύλια που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του βιολογικού καθαρισμού τους.

Η διοίκηση της νομαρχίας οφείλει να εφαρμόσει τις τρέχουσες επιστημονικές προτάσεις, να ελέγχει ουσιαστικά τις βιομηχανίες, να εξασφαλίσει το βιολογικό καθαρισμό των λυμάτων όλων των παραλίμνιων οικισμών, να σταματήσει τις παράνομες γεωτρήσεις και να προχωρήσει στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών. Για να γίνουν όμως αυτά, θα πρέπει να αλλάξει πολιτική, κάτι που φαίνεται αδύνατο.

3.2. Σε ποιο σημείο βρισκόμαστε σήμερα

Στις 8/5/2007 από το γραφείο του Νομάρχη Θεσσαλονίκης συντάσσεται και υπογράφεται από τον Νομάρχη κ. Π. Ψωμιάδη το με αριθ. 1014/8-5-07 έγγραφο, με το οποίο υποβάλλεται στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας το σχέδιο δράσης και το χρονοδιάγραμμα των σχετικών υποέργων της ΝΑΘ, ως φορέα υλοποίησης των υπόψη έργων. Στο έγγραφο περιγράφεται η πορεία των 7 υποέργων της λίμνης Κορώνεια. Σήμερα 2 χρόνια μετά, τα παραπάνω έχουν διαψευσθεί, αφού:

- Η αδυναμία της ΝΑΘ να υλοποιήσει το δικό της χρονοδιάγραμμα οδήγησε το ΥΠΕΧΩΔΕ σε παρέμβαση, ορίζοντας την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (ΔΕΚΕ) ως επιβλέπουσα υπηρεσία στη μελέτη του κυριότερου των 7 υποέργων του έργου «Έργα δημιουργίας και διαμόρφωσης υγροτόπων και βαθέων ενδαιτημάτων», προϋπολογισμού μέχρι τότε 14 εκ. ευρώ.

- Από τα 7 υποέργα μόνο το ένα, τα «έργα βελτίωσης υδραυλικών χαρακτηριστικών και αμφίδρομης λειτουργίας ενωτικής τάφρου», προϋπολογισμού 8 εκ. ευρώ, άρχισε να εκτελείται το Σεπτέμβριο του 2008. Όμως για το έργο αυτό υπάρχει πλήθος καταγγελιών με τις οποίες ασχολείται Σώμα Ελεγκτών Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης (ΣΕΕΔΔ) και η εισαγγελία Θεσ/νίκης και αφορούν τόσο τις αδιαφανείς διαδικασίες ανάδειξης του αναδόχου, όσο και την ανυπαρξία των επιμέρους τεχνικών μελετών και την παραβίαση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων. Συγκεκριμένα, το έργο ανατέθηκε σε εργολάβο με έκπτωση 27%, ενώ υπήρχε άλλη μειοδότη προσφορά αναδόχου με 45%. Η εκτέλεση του έργου γίνεται χωρίς προηγουμένως να έχει εγκριθεί ή έστω να συνταχθεί μια από τις πολλές επιμέρους τεχνικές μελέτες που προβλέπονται για την υπόψη περίπτωση στην εγκύκλιο 38/05 του ΥΠΕΧΩΔΕ. Ταυτόχρονα, μάλιστα, παραβιάζονται πολλοί εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι που περιέχονται στην ΚΥΑ ΑΠ145724/20-10-2005, με βασικότερο τον όρο ότι η κατασκευή του έργου των βαθέων ενδιαιτημάτων θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί πριν την έναρξη λειτουργίας του εκτελούμενου έργου (βλ. σελίδα 13 της ΚΥΑ).
- Στη συνεδρίαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου στις 14/7/2008 αποφασίστηκε από την πλειοψηφία η σύνταξη νέας οριστικής μελέτης του έργου των βαθέων ενδιαιτημάτων, παρόλο που η διοίκηση της Νομαρχίας γνώριζε πολύ καλά ότι η αρμόδιες τεχνικές της υπηρεσίες (ΔΤΥΝΑΘ κα ΔΥΠΕΒ) είχαν ήδη απορρίψει και δεν είχαν εγκρίνει τη συνταχθείσα και υποβληθείσα αναγνωριστική μελέτη της υπόψη οριστικής μελέτης (υπάρχουν τα σχετικά έγγραφα των κκ. Αλ. Κωνσταντινίδη και Βασ. Σορτίκου). Εξάλλου, η τροποποίηση του βασικότερου έργου επηρέαζε από τεχνική άποψη και τα υπόλοιπα 6 υποέργα. Γιατί δεν τροποποιούνται και αυτά;
- Το υποέργο «έργα λιμνοδεξαμενών ωρίμανσης» προϋπολογισμού 2.450.000 ευρώ δημοπρατήθηκε στις 28-8-2007 με σύστημα «μελέτη-κατασκευή». Όμως και στο έργο αυτό παρατηρήθηκαν περίεργες μεθοδεύσεις, όπως:
 1. Τη μελέτη συνέταξε ο κ. Νικ. Ροϊδης, υπάλληλος του Τμήματος Οδοποιίας και όχι του Τμήματος Υδραυλικών, όπως επιβαλλόταν. Θεώρηση της μελέτης κάνει ο ίδιος υπάλληλος ο οποίος ψευδώς εμφανίζεται ως προϊστάμενος του Τμήματος Υδραυλικών, θέση που κατείχε και συνεχίζει να κατέχει ο κ. Στυλ. Ελπέκος.
 2. Στη σύνθεση της επιτροπής διαγωνισμού γίνονται αλλαγές, αφού 4 μέλη της (Ν. Δρουγαλάς, Δ. Αγγελίδης, Ν. Καλαϊτζής, Παν. Παπαδόπουλος) προβάλλουν ασθένεια την τελευταία στιγμή και ο διαγωνισμός συνεχίζεται με αναπληρωματικά μέλη. Το αποτέλεσμα είναι ότι πρόσφατα έγινε αποδεκτή η προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας απορριφθέντος διαγωνιζόμενου (Βαφειάδης ΑΤΕ), με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις που αυτό συνεπάγεται.

4. ΕΡΓΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΝΕΡΟΥ

Το σημαντικότερο για την εξοικονόμηση αρδευτικού νερού από τα έργα του νέου Master Plan, ήταν η αντικατάσταση των καρουλιών από το λιγότερο υδροβόρο σύστημα της στάγδην άρδευσης, με παράλληλη σταθεροποίηση των αρδευομένων εκτάσεων, του οποίου όμως η χρηματοδότηση δεν προβλεπόταν από το Ταμείο συνοχής αλλά από άλλα μέσα (π.χ. Γ' Κ.Π.Σ).

Η άρδευση έχει αναμφισβήτητα τη μεγαλύτερη συμβολή στην ποσοτική υποβάθμιση της λίμνης Κορώνειας. Πράγματι η πτώση της στάθμης του νερού στην Κορώνεια άρχισε να γίνεται εντονότερη από το 1985 και μετά, λόγω της σταδιακής εισαγωγής από το 1985, στην καλλιεργούμενη πέριξ περιοχή, του υδροβόρου συστήματος του κανονιού (καρούλι), που αντικατέστησε τον μέχρι τότε παραδοσιακό τρόπο άρδευσης με τεχνητή βροχή μέσω ταχυσυνδέσμων μεταλλικών σωλήνων, που είχαν λιγότερες απώλειες νερού σε σχέση με το καρούλι.

Ο αριθμός νόμιμων και παράνομων γεωτρήσεων περιφερειακά της λίμνης, είναι της τάξης των 2.200. Οι περισσότερες από αυτές αν και αρχικά κατασκευάστηκαν ρηχές για εκμετάλλευση μόνο του φρεατίου υδροφόρου που εντοπίζεται μέχρι βάθος 60 m, σήμερα, αντλούν κατά μεγάλο ποσοστό νερό και από το βαθύτερο υδροφορέα. Αυτό αποδεικνύει την ταπείνωση της πιεζομετρικής επιφάνειας με αποτέλεσμα οι επιφανειακές απορροές από τα υδρορέματα (Μπογδάνας, Κολχικό, Ανάληψη κ.λ.π.) να διηθούνται στα χαλαρά ιζήματα της πεδινής περιοχής τείνοντας να αναπληρώσουν τα κενά των υπόγειων ιζηματογενών υδροφορέων και έτσι ελάχιστες μόνο ποσότητες νερού να φθάνουν μέχρι τη λίμνη.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με υδρογεωλογική μελέτη του ΙΓΜΕ (Βεράνης, Κατιρζτόγλου, 2002) το 1985 το σύνολο σχεδόν των επιφανειακών νερών από τα υδρορέματα της λοφώδους-ορεινής περιοχής κατέληγαν στη λίμνη και επαναπλήρωναν τη διαφορά βροχόπτωσης-εξάτμισης, δημιουργώντας την υπερχειλίση της λίμνης προς το Δερβένι ρέμα. Την τελευταία 20ετία δεν παρατηρείται υπερχειλίση της λίμνης, ενώ οι επιφανειακές απορροές, που καταλήγουν στη λίμνη είναι ελάχιστες.

Η άρδευση με καρούλι, λόγω απωλειών νερού της τάξης του 40%, απαιτεί πολύ μεγαλύτερες ποσότητες νερού σε σχέση με την άρδευση με σταγόνες. Επομένως τα μέτρα για την ποσοτική αποκατάσταση της λίμνης έπρεπε να εστιαστούν στην αντικατάσταση του καρουλιού από στάγδην άρδευση, με παράλληλη εφαρμογή του εγκεκριμένου στην περιοχή, γεωργοπεριβαλλοντικού μέτρου του Υπ. Γεωργίας, για εφαρμογή αμειψισποράς με ξηρικές καλλιέργειες σε ποσοστό 30%.

Σε σχετική μελέτη του ΕΘΙΑΓΕ, που έγινε το 2004 για λογαριασμό της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης, εξετάστηκαν διάφορα σενάρια διαχείρισης των αρδευομένων καλλιεργειών της περιοχής. Το σενάριο, που τελικά προτάθηκε σαν το πλέον ρεαλιστικά εφαρμόσιμο, με βάση τις σημερινές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της περιοχής, φαίνεται στους Πίνακες 1 και 2, όπου στον Πίνακα 1 φαίνεται η υφισταμένη για το 2003 κατάσταση και στον Πίνακα 2 η αναμενόμενη κατάσταση, μετά την αντικατάσταση των καρουλιών με στάγδην και την εφαρμογή του Γεωργοπεριβαλλοντικού μέτρου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (2003)	Στρέμματα	Νερό άρδευσης (m³)
Άρδευση αραβοσίτου 90% με καρούλια, 10% με στάγδην	34.720	28.168.000
Άρδευση μηδικής με καρούλι	10.800	14.957.585
Άρδευση λοιπών καλλιεργειών (δένδρα, αμπέλια, κηπευτικά και λοιπές αροτριάδες) με στάγδην	13.480	8.088.000
Σύνολο	59.000	51.213.585

ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Προτεινόμενο σενάριο άρδευσης με παράλληλη εφαρμογή του Γεωργοπεριβαλλοντικού μέτρου.	Στρέμματα	Νερό άρδευσης (m³)
Άρδευση αραβοσίτου με στάγδην, με παράλληλη απόσυρση των καρουλιών	25.814	14.427.158
Άρδευση μηδικής με καρούλι σε έκταση που δηλώθηκε το έτος 2003 στον ΟΣΔΕ. Η πλεονάζουσα έκταση (1510 στρ.) θα καλλιεργούνται με αραβόσιτο, που αρδεύεται με στάγδην	6.050	8.379.389
Άρδευση λοιπών καλλιεργειών (δένδρα, αμπέλια, κηπευτικά και λοιπές αροτριάδες) με στάγδην	13.480	8.088.000
Σύνολο	45.344	30.894.546

Το μέτρο της αντικατάστασης των καρουλιών με στάγδην άρδευση, σε συνδυασμό με πλήρη εφαρμογή του Γεωργοπεριβαλλοντικού μέτρου, όπως φαίνεται από τους παραπάνω Πίνακες, μπορεί να οδηγήσει σε **μείωση της κατανάλωσης του αρδευτικού νερού της τάξης των 20 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων ετησίως** (51.000.000 - 31.000.000 m³, περίπου), με φυσικό επακόλουθο τη σταδιακή άνοδο της στάθμης της Κορώνειας.

Τονίζεται ότι η υλοποίηση του συγκεκριμένου μέτρου ήταν αποδεκτή από τη συντριπτική πλειοψηφία των αγροτών της περιοχής, που ανέμεναν την άμεση υλοποίησή του. Το κόστος του μέτρου αυτού ήταν σημαντικά μικρότερο από αυτά του Ταμείου Συνοχής (περί τα 8 εκατ. ευρώ), τα δε χρήματα θα τα έπαιρναν οι αγρότες της περιοχής για να αλλάξουν το αρδευτικό τους σύστημα, ενώ τα πολλά χρήματα του Ταμείου Συνοχής θα κατέληγαν σε κατασκευαστικές εταιρείες με όλα τα συνακόλουθα και τις διαβλητές μεθοδεύσεις που έχουν καταγγεληθεί.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα να ελλοχεύει ο διεθνής διασυρμός της χώρας μας, αφού η κατασκευή των παραπάνω τεχνικών έργων, που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής, δεν θα έχουν κανένα πρακτικό αποτέλεσμα στην άνοδο της στάθμης της λίμνης, χωρίς να έχει προηγηθεί η αντικατάσταση των καρουλιών, που θα διασφαλίσει την εξοικονόμηση αρδευτικού νερού. Στην περίπτωση, δηλαδή, κατασκευής μόνο των έργων αυτών, η λίμνη Κορώνεια θα εξακολουθεί να παρουσιάζει τη σημερινή της εικόνα, επιπλέον δε, θα εμφανίζει και ένα ξεκομμένο ανάχωμα ύψους 1 m στη δυτική της πλευρά. Και για την πρωτότυπη και θλιβερή αυτή εικόνα θα έχουν δαπανηθεί μερικές δεκάδες εκατομμύρια ευρώ, τα οποία είναι αμφίβολο εάν θα δώσει τη συμμετοχή του το Ταμείο Συνοχής, χωρίς την παράλληλη υλοποίηση των έργων μείωσης του αρδευτικού νερού.

Τα έργα αυτά, συνοπτικά, είναι:

- Η σταθεροποίηση των αρδευόμενων εκτάσεων στα επίπεδα των δηλωμένων στον Ο.Σ.Δ.Ε. εκτάσεων τη διετία 2002 - 2003. Χωρίς το μέτρο αυτό, όλα τα άλλα μέτρα δεν θα έχουν κανένα αποτέλεσμα, αφού η όποια εξοικονόμηση νερού θα αίρεται από την αύξηση των αρδευόμενων εκτάσεων (με άνοιγμα νέων παράνομων γεωτρήσεων). Το νέο σύστημα ηλεκτρονικού εντοπισμού των αγροτεμαχίων του Ο.Σ.Δ.Ε., που θα αρχίσει να εφαρμόζεται από φέτος (2009), μπορεί να βοηθήσει στην κατεύθυνση αυτή. Πρέπει δηλαδή στις εφαρμοστικές εγκυκλίους του Ο.Σ.Δ.Ε. να περιληφθεί διάταξη, που να αναφέρει ότι στην περιοχή, που βρίσκεται εντός της δεύτερης ζώνης γύρω από τις δύο λίμνες Κορώνειας και Βόλβης, οι αρδευόμενες καλλιέργειες θα επιδοτούνται μόνο σε όσους παραγωγούς και σε όσα αγροτεμάχια είχαν δηλωμένα με αυτές τις καλλιέργειες στο Ο.Σ.Δ.Ε. κατά την τριετία από 2001 έως 2003 ή κατά τη διετία 2002-2003 ή εφόσον το σύνολο των αρδευόμενων εκτάσεων δεν υπερβαίνει τις αντίστοιχες εκτάσεις των περιόδων αυτών. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με στοιχεία της Δ/σης Γεωργικής Ανάπτυξης της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης, οι αρδευόμενες εκτάσεις γύρω από την Κορώνεια αυξήθηκαν το 2006 σε σχέση με το 2003 κατά 6.000 στρέμματα, κυρίως σε μηδική (που είναι και η πλέον υδροβόρος).
- Η αντικατάσταση των καρουλιών με τα λιγότερο υδροβόρα συστήματα της στάγδην άρδευσης για την άρδευση των καλλιεργειών, από τις υφιστάμενες γεωτρήσεις, με παράλληλη κατάργηση της επιδότησης για αγορά καρουλιών, όπως αναλύθηκε προηγουμένως.
- Η ενεργοποίηση του Γεωργοπεριβαλλοντικού Μέτρου, για τη συνέχιση του προγράμματος και την επόμενη 5ετία (2009 - 2014).
- Η ορθολογική λίπανση των καλλιεργειών, με ηλεκτρονική επικαιροποίηση του υφιστάμενου εδαφολογικού χάρτη της περιοχής.
- Η δημιουργία Γραφείων Ενημέρωσης Αγροτών (Γ.Ε.Α.) για τη συστηματική ενημέρωση των

αγροτών για την ένταξή τους στο γεωργοπεριβαλλοντικό μέτρο, τις λεπτομέρειες στάγδην άρδευσης και την ορθολογική λίπανση.

- Η κατασκευή μικρών συλλογικών δικτύων χαμηλής πίεσης, με στάγδην άρδευση, για το φυσικό εμπλουτισμό του φρεατίου υδροφορέα, στο πεδινό τμήμα εκατέρωθεν του ρέματος Μπογδάνα, με άντληση του αρδευτικού νερού μόνο από τον βαθύ υδροφορέα. Η εκπονούμενη μελέτη πρέπει να περιλαμβάνει και τον αρδευτικό εξοπλισμό της στάγδην άρδευσης, χωρίς οικονομική επιβάρυνση των αγροτών, που θα καταργήσει έτσι τις περίπου 500 σημερινές γεωτρήσεις της υπόψη περιοχής.

Ανεξάρτητα των παραπάνω επισημάνσεων θεωρούμε ότι το πλέον σημαντικό και άμεσα εφαρμόσιμο μέτρο, είναι η εφαρμογή σε πιλοτική βάση, της απόσυρσης των καρουλίων και της αντικατάστασής τους με στάγδην αρχικά σε μία έκταση της τάξης των 10.000 στρεμμάτων αραβοσίτου. Το κόστος μίας τέτοιας εφαρμογής εκτιμάται ότι δεν υπερβαίνει τα 3.000.000 ευρώ, με δεδομένο ότι το κόστος της στάγδην είναι περί τα 300 ευρώ ανά στρέμμα.

Τα πλεονεκτήματα μίας τέτοιας ενέργειας είναι:

- Η δημιουργία, μεταξύ των άλλων, κλίματος αξιοπιστίας των προθέσεων των φορέων της Πολιτείας προς τους αγρότες.
- Η παράκαμψη, λόγω του πιλοτικού χαρακτήρα, των νομικών δεσμεύσεων, που όπως προέκυψε, δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί.
- Η απόδειξη προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, την οποία επίμονα ζητά, σε κάθε σχετική της επιστολή, ως προϋπόθεση έγκρισης χρηματοδότησης (Ταμείο Συνοχής), ότι η Πολιτεία έχει προχωρήσει έμπρακτα σε ενέργειες, που οδηγούν σε μείωση της κατανάλωσης αρδευτικού νερού.
- Η απόκτηση εμπειρίας για τη γενικευμένη στη συνέχεια αντικατάσταση και των υπολοίπων καρουλίων από την περιοχή.

Είναι σαφές ότι όσο καθυστερεί η εφαρμογή του παραπάνω μέτρου της γενικευμένης αντικατάστασης των καρουλίων από στάγδην, με παράλληλη σταθεροποίηση των αρδευόμενων εκτάσεων, που είναι το κυριότερο για την ποσοτική αποκατάσταση της λίμνης, τόσο θα εξαντλούνται τα αποθέματα νερού του υπόγειου υδροφορέα. Αυτό θα έχει ως συνέπεια, πέρα από την ήδη σημειούμενη εξαφάνιση της λίμνης, να είναι προβληματική και η άρδευση, όπως έχει ήδη συμβεί και σε άλλες περιοχές της χώρας μας (π.χ. υπόγεια νερά της Θεσσαλίας).

Το κυριότερο δηλαδή πρόβλημα δεν είναι η εξαφάνιση της λίμνης, αλλά η υποβάθμιση της στάθμης του υπόγειου υδροφορέα, του οποίου η επαναφορά αποτελεί προϋπόθεση για την αποκατάσταση της Κορώνειας.

Μιχάλης Τρεμόπουλος,

Νομαρχιακός σύμβουλος Θεσσαλονίκης,
Επικεφαλής του ευρωψηφοδελτίου των Οικολόγων Πράσινων